

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 20 petiča Din 2.—, do 100 vrst Din 2,50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo
Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

TROCKI SE BO VRNIL V RUSIJO?

Senzacionalne informacije madžarskega lista — Trocki se bo v Karlovih varih sestal s Čičerinom in Lunačarskim — Sovjetska vlada pristala na povratek Trockega?

Bratislava, 12. avgusta. Opoldanski »A Naplo« objavlja senzacionalno vest, da je včeraj potoval skozi Bratislavo bivši sovjetski voditelj Trocki, ki potuje v Karlove vari. Oblasti so vedele za to njegovo potovanje in so mu po informacijah omenjenega lista tudi izdale dovoljenje za kratko bivanje v Karlovih varih. Trocki je potoval v strogem inkognitu ter ni imel nikajh sestankov.

List trdi nadalje, da se bo Trocki v Karlovih varih sestal s bivšim sovjetskim zunanjim komisarjem Čičerinom in prosvetnim komisarjem Lunačarskim. Čičerin je že 14 dni v Karlovih varih, Lunačarski pa bo prispel te dni. Na tem sestanku se bo razpravljalo o možnosti povratka Trockega v Rusijo. Kakor se zatrjuje, sovjetska vlada načelno ne odklanja dovoljenja za povratek, stavi pa razne pogoje glede političnega udejstvovanja Trockega.

Tendenciozne vesti o stabilizaciji valute

Finančno ministrstvo energično zavrača tendenciozne izmišljotine o načinu, kako bo stabiliziran dinar

Zagreb, 12. avgusta. V gotovih zagrebških finančnih krogih so se širile zadnje dni v zvezi z nameravano stabilizacijo dinarja tendenciozne vesti, ki bi lahko škodovala tečaju dinarja. O tem je izdalo finančno ministrstvo posebno objavo, ki jo prinašajo zagrebški listi in ki naglašajo med drugim:

»V Zagrebu razširjene vesti sicer ne zaslužijo nikake posebne pozornosti, ker so tako naivne in tendenciozne, da jih noben resen človek ne more vzeti resno, vendar pa je treba zaradi jasnosti in da se prepreči nadaljnje zavajanje javnosti, ponovno ugotoviti: Vlada namerava, potem zakona stabilizirati dinar na njegovi sedanji višini z realnimi sredstvi, ki so že zagotovljena, nikakor pa s pomočjo inflacije, kakor se tendenciozno govori. Ta namera

vlade je znana že iz službenih objav in iz raznih izjav, ki jih je v zvezi s tem podal finančni minister. Čim nastopi goden čas, bo ta stabilizacija izvršena. To je bilo sklenjeno že davno in so znane vse podrobnosti tudi predstavnikom finančnih krogov iz Zagreba, ki so aktivno sodelovali pri določanju teh podrobnosti. Vsem tem krogom je dobro znan princip in baza nameravane stabilizacije. Kakor znano, je dinar že več let popolnoma stabiliziran in stoji v tem pogledu na prvem mestu med vsemi evropskimi valutami. Zakonska stabilizacija je samo še formalnega značaja, ker se bo z zakonom le ugotovil sedanji tečaj. Zagrebška policija ima nalog, da izsledijo izvor in razširjevalce teh vesti ter da jih pozove na odgovornost po zakonu o zaščiti države.«

Turčija grozi Perziji

Nevarnost oboroženega konflikta med Turčijo in Perzijo — Turčija zahteva revizijo meje, da bi mogla ustrahovati uporna kurdska plemena

Ankara, 12. avgusta. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, katere se je udeležil tudi vrhovni poveljnik turške vojske. Sklenjeno je bilo, da se pošlje perzijski vladi nova nota, v kateri turška vlada zopet zahteva revizijo turško-perzijske meje tako, da bi turški štab lahko zadržal uporna kurdska plemena, ki so zadnje dni postala zopet bolj aktivna in skoraj ne mine dan, da ne bi prišlo do vpadov na turško ozemlje. Operacije turške vojske so zelo

otežkočene, ker držijo Kurdi goru Arrat, ki so jo izpremenili v trdnjavo, odkoder napadajo turška sela ob meji. Javlja se, da je več turških divizij zbranih ob meji, ki čakajo na povelje, da zasedejo sporno ozemlje. Perzija ne razpolaga z dovolj močno oboroženo silo, da bi se jim lahko uprla, ter bo najbrže samo protestirala pri Društvu narodov. Kakor znano, Turčija dosedaj ni član Društva narodov ter bi perzijski protest ne imel praktičnega pomena.

Monarhistične komedije na Madžarskem

Odkritje spominske plošče zadnjemu avstrijskemu cesarju. — Avstrijski in madžarski monarhisti prisegajo zvestobo Habsburžanom.

Budimpešta, 12. avgusta. V nedeljo se je vršila v Tihanju v spomin na kralja Karola in stoletnico rojstva avstrijskega cesarja Franca Ježefa svečanost, na kateri je imel predsednik poslanske zbornice Czettel slavnostni govor. Pri tej priložnosti so zborovalci položili novo legitimistično prisego. Slavnostni govornik je vse navzočim pozval, naj prisiježijo, da bodo delali in se borili za povratek Habsburžanov. Zborovalci so nato ponovili trikrat: Prisegamo! Za avstrijske legitimiste je položil fregatni kapetan Schonta venec in izjavil, da je prišel v imenu onih poštenih in pravičnih Avstrijcev, ki hočejo sodelovati z Madžarsko. Tudi oni polagajo istočasno prisego in želijo, da bi Madžarska, ki so jo nevedni krojili miru okrnili, zopet pridobila vse svoje izgubljeno ozemlje.

valci so nato ponovili trikrat: Prisegamo! Za avstrijske legitimiste je položil fregatni kapetan Schonta venec in izjavil, da je prišel v imenu onih poštenih in pravičnih Avstrijcev, ki hočejo sodelovati z Madžarsko. Tudi oni polagajo istočasno prisego in želijo, da bi Madžarska, ki so jo nevedni krojili miru okrnili, zopet pridobila vse svoje izgubljeno ozemlje.

Napetost v severofrancoskih delavskih revirjih

Stavke trajajo dalje. — Obsedno stanje v večjih središčih. — Vodstvo stavke imajo komunisti.

Paris, 12. avgusta. V severnih okrajih Francije, posebno v Roubaixu in Tourcoingu je bilo proglašeno neke vrste obsedno stanje in položaj je skrajno napet. V lillskem industrijskem revirju se je stanje malo izboljšalo, ker se je v ponedeljek več tisoč delavcev vrnilo na delo. Tourcoing in Roubaix nudita sliko zasedenega mesta. Po glavnih ulicah krožijo čete z nasajenimi bajonetmi, vsako zbiranje in postajanje na ulicah je zabranjeno. V ponedeljek zjutraj so bili na ulicah nabiti le-

taki, ki so opozarjali prebivalstvo, naj se vrne na delo, ali pa naj ostane doma, ker je vsako zbiranje po ulicah prepovedano. Vsi ostali ostri odredi so izostali spopadi med stavkajočimi in policijo, ki so jih napovedovali v nedeljo. Toda kakor izgleda, komunisti še vedno vodijo stavko. Karakteristično za situacijo je, da se je kljub prisotnosti čet in osigurane varnostne zaščite od 30.000 delavcev, ki žive na belgijski strani, upalo priglasiti za delo samo nekaj stotin kot prostovoljci.

Velike poplave na Kitajskem

Tientsin, 12. avgusta. Velika povelje je opustošila prejšnji teden kraje, ki leže med Tientsinom in Mukdenom. Na več mestih je bila porušena železniška proga in odnešeni mostovi. Več sto ljudi je utonilo in tisoči so se zatekli v obrežne kraje. Škoda se ceni na več sto milijonov dolarjev.

Gradnja največjega parnika

Liverpool, 12. avgusta. Poskusi na predelavi za novi veleparnik Cunardlinije, ki bo veljal 6 milijonov funtov, so uspešno končali. Ladija se bo gradila v treh posebnih delih, ki bodo sestavljeni, ko bodo dovršeni. Ladija bo razvijala hitrost 30 vozlov na uro in bo imela 70.000 ton koristne toneže. Ker ima ladija tudi veliko vrednost tudi kot oborožena trgovska ladija v vojni nem času, bo truplo imelo močan jeklen oklep ter bo sploh ladija grajena po načrtih za moderne vojne ladje. Ob strani bo imela oddelke, ki se bodo hermetično zapirali, tako, da bi bila ladija tudi v primeru torpediranja, ali trčenja varna pred potopom.

Nemci se hočejo vojake...

Berlin, 12. avgusta. Ob priliki spominskih svečanosti 11. obletnice nemške ustave je imel minister Wirth velik govor v katerem se je zavzemal za odpravo klavzule v versajskem miru, ki zabranjuje, Nemčiji armado. Wirth je izjavil: »Nemčija je še vedno država okrnjenih pravic. Dobili bomo našo svobodo in dospeli do cilja le, če se bomo povzpeli do enakopravnosti z drugimi nacijami v Evropi.

Požar na Marconijevi jahti

Civita Vecchia, 12. avgusta. Na Marconijevi jahti »Electra« je nastal požar. Kakor znano ima jahta brezčrten brzojav ogromne vrednosti, zato so napeli gasilci vse sile, da vsaj brzojav rešijo. Škoda znaša okoli sto tisoč lir.

Civitavecchia, 12. avgusta. AA. Požar na Marconijevi jahti »Electra« je povzročil neznatno škodo. Ogenj je nastal radi kratkega stika. Aparati in stroji, namenjeni znanstvenim preiskavam, so ostali neškodovani.

Huda avtomobilska nesreča na Moravskem

Brno, 12. avgusta. V bližini Strelca na Moravskem se je dogodila davi težka avtomobilska nezgoda. Ker je počila pnevmatika, je zavozil polno zasedeni avtomobus z veliko brzino v drevo ter se nato prevrnil po 3 metre globokem nasipu. Trije potniki so bili težko, več pa življenjsko nevarno ranjeni.

Goveja kuga v Afriki

Pariz, 12. avgusta. Profesor Achar je predložil francoski akademiji znanosti razpravo o goveji amaplasmosi na podlagi poizkusov, ki jih je vršil v Tunisu. To govejo bolezen povzroča neki bacil, ki dosega še ni bil znan ter se radi tega tudi niso znali uspešno braniti proti boleznim, ki je od časa do časa povzročala veliko škodo in uničila cele črede v severni Afriki.

Samomor ameriškega milijonarja
San Francisco, 12. avgusta. Veliko senzacionalno je vzbudil samomor znanega milijonarja Leafitta. Včeraj je v nekem prepiru ustrelil najprej svojega družabnika, nato pa zbežal v svojo villo. Ko je opazil, da prihajajo detektivski, si je pognal kroglo v glavo ter je bil na mestu mrtev.

Preiskava v zadevi katastrofe „Karadjordja“

Nepotrebno zavlačenje — Samo nekaj metrov je manjkalo — Groba kršitev predpisov

V včerajšnji jutranji izdaji priobčujemo praški »Narodni Listy« zanimiv članek Jaroslava Urbana o preiskavi v zadevi katastrofe našega parnika »Karadjordja«. Članek je bil poslan iz Šibenika in se glasi:

»Nekdo, ki je bil usodne noči 6. julija pri katastrofi v Pašmanskem prelivu na »Karadjordju«, me je vprašal, zakaj trajajo preiskave tako dolgo. Odgovarjam mu tem potom. Ta zadeva zanima zdaj pri nas mnoge rodine in prav za prav tudi svo javnost. Mesec dni je že minilo od katastrofe, toda italijanske oblasti še niso izročile jugoslovenskim rezultatov svoje preiskave. Kakor znano, ni odplul italijanski parnik »Morosini« s potniki »Karadjordja« po katastrofi v najbližje jugoslovensko pristanišče Biograd na moru, temveč v Zadar, ki je v italijanskih rokah in zato so bili protokoli z njegovo posadko sestavljeni tam. Nočemo verjeti trditvi, da so bili poslani iz Zadra v Rim in da tam leže. Je čisto vseeno, kje so, toda kjer bi morali biti že davno, jih še zdaj ni.

Sodna obravnava o krivdi na nesreči se po nepotrebnem zavlačuje, kar mora napraviti povsod zelo neprijeten vtis, zlasti ki je težko verjeti, da bo kapitan italijanskega parnika izročen jugoslovenskemu sodišču, a eventualna njegova sodba in kontumaciam bi imela samo moralne posledice zanj in pravni pomen za zahteve prizadetih civilnim potom. Take zahteve glede odškodnine se pa uveljavljajo tudi v nekaj desetkih tožb za prizadete naše državljane in zato je tudi na naši strani interes, da se preiskava po nepotrebnem ne zavlačuje. Sicer je pa tu tudi grozni klicaj za nesrečnimi žrtvami, ki so ostale na zadrskem pokopališču, in za bridkostjo njihovih rodbin. Ali bo zadostovala ta ugotovitev iz tujega tiska, da se bo končno v Zadru zgodilo, kar bi se moralo takoj zgoditi? Ureditve vprašanja odškodnine je odvisna v prvi vrsti od zaključka kazenskega postopanja. Po naših informacijah bo po tem dosežen med družbama obeh parnikov sporazum o poravnavi škode in sicer v najkrajšem času.

Krivda italijanskega parnika na nesreči postaja vedno očitnejša. Sodna komisija je s pomorskim strokovnjaki docela jasno ugotovila, da je prišlo do katastrofe 180 m od otoka Gatašnjaka. Iz tega sledi, da se je parnik »Karadjordje« ognil do skrajnih mej možnosti. Manjkalo je samo še nekaj metrov na desno, pa bi bil zavozil na pečine omenjenega otoka ali pa v pomol sosednjega otoka Bisage. Nasprotno je pa imel »Morosini« na svoji desni strani, torej baš tam, koder bi moral po mednarodnih določbah o pomorskem prometu voziti, prazen prostor v širini celega kilometra.

Kraj katastrofe je bil ugotovljen po celih vrstih težkih predmetov, vrženih z obeh parnikov, zlasti s »Karadjordja«. Še zdaj, po mnogih silnih južnih vetrovih, se vidi na morskem dnu v široki brazdi sled, koder je prodiral med naglo vožnjo v svrhu rešitve svojih potnikov »Karadjordje« po pesku do plitvine, kjer je obital.

Treba je tudi pojasniti, zakaj neki so na italijanskem parniku pritiskali na naše potnike s »Karadjordja«, naj s podpisom potrdijo, da je »Morosini« dvakrat dajal signal s sireno, čeprav je po mnogih izpovedbah njegove posadke zatulila njegova sirena samo enkrat in sicer šele nekaj sekund pred katastrofo. Dvojni znak s sireno pomeni: »Izpremenite smer!« V danem primeru bi pomenilo to isto, kakor če bi dal po napačni strani vozeči šofer avtomobila znak šoferju po pravi strani proti njemu vozečega avtomobila, naj se mu ogne na drugo stran, čeprav proti predpisom. Toda tudi ta znak ni bil dan. In tudi če bi bil »Morosini« res dvakrat zatulil in če bi se bilo »Karadjordju« posrečilo pravočasno umakniti se na napačno stran, kaj bi se bilo zgodilo? »Morosini« sam bi bil nedvomno zavozil na pečine. Tu niti ne omenjamo določb, po katerih se mora parnik, ki pluje v preliv in opazi od nasprotne strani prihajajoči parnik, ustaviti in počakati, da odpluje drugi parnik mimo. V preliv je pa plul baš »Morosini«.

In ker smo se že vrnili k usodni katastrofi, naj se s spominjanjem spomnimo še onih, na katere se je bilo v prvih dneh razburjenja malone pozabilo: Onih spodaj na »Karadjordju«, pri strojih. V hipu so stali do kolen v vodi. Videli so nevarnost in — ostali so. Ostali so na svojih mestih in izpolnjevali povelja. Vedeli so, kaj bi pomenilo, če bi voda nemadoma dosegla

kotle, toda ganili se niso. A vode je bilo vedno več. Prvi strojnik — Jelečić se piše ta junaški mož — je stal do prs v vodi, ko je dobil povelje: Izpustiti paro! Tedaj je bil »Karadjordje« že na plitvini, rešen. Kako lep primer junaštva!

In še nekaj naj omenim ob koncu, kar bo vzbudilo začudenje.

Kapitan italijanskega parnika »Francisco Morosini« ne samo da ni bil vsaj med preiskavo v zadevi katastrofe suspendiran, temveč njegova družba »San Marco« ga je prav za prav še povišala — nastopil je že službo na prosti proti Mali Aziji. To postopanje je naravnost grozno. Toda — ne čudimo se mu. Od te strani se ni več ničesar čuditi.

Nemški zagovor ministra Treviranusa

Berlin, 12. avgusta. AA. V komentarjih o govoru ministra Treviranusa v berlinskem časopisju, da je nerazumljivo razburjenje, ki ga je izzval ta govor, in pristavlja, da so ta govor splošno napačno tolmačili. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da ministrski govori vendarle ne morejo biti diplomatski in da ne smejo nasprotovati običnemu narodnemu čustvovanju.

»Deutsche Tageszeitung« sodi, da je minister Treviranus z nenavadno jasnostjo proglasil, da nemške pravice do revizije vzhodnih meja ne morejo zastarati in da bo Nemčija na svojem teritoriju izvedla popolno svobodo in enakost.

Socialistična stranka v Turčiji?

Stambul, 12. avgusta. Kemal paša je v odgovoru na izjavo Fethy-beja, ki je ustanovil novo stranko izjavil, da je svobodna razprava o narodnih zadevah edini pogoj in podlaga parlamentarnega sistema, katerega pristaja je vedno bil. Ustanovljenje tretje stranke se smatra za godeček izredne važnosti v Turčiji, ki obeta Fethy-beju veliko in sijajno politično kariero. Po programu stranke, ki ga je izdal Fethy bej, izgleda, da je stranka konstituirana na socialistični bazi.

Huda nesreča bivšega bolgarskega finančnega ministra

Sofija, 12. avgusta. Bivši bolgarski finančni minister Dančev se je včeraj na nekem avtomobilskem izletu hudo ponesrečil. Eksplozirala mu je bencinska svetiljka, pri čemer je dobil hude opekline po obrazu.

Italijanski protest proti povišanju španskih carin

Madrid, 12. avgusta. AA. Italijanski poslanik je te dni protestiral pri španski vladi proti novim in povišanim carinam, ki nasprotujejo določbam trgovske pogodbe med Italijo in Španijo.

Obnova potresnega ozemlja v Italiji

Rim, 12. avgusta. AA. Predsednik vlade je sprejel ministra za javne gradnje De Crollanzo in odobril njegovo poročilo o obnovitvenih gradnjah v potresnem ozemlju. Mussolini bo obiskal prizadete kraje koncem oktobra.

Nesreča angleškega letalca

Melbourne, 12. avgusta. Avijon, ki je iskal zlata ležišča v centralni Avstraliji, je bil prisiljen pristati 250 milj zapadno od Alice Springs, pri čemer si je polomil krilo. Pilot, ki se je pri padcu tudi poškodoval, je taval dva dni po pustinjah severnega teritorija, kjer so ga vsega izžepanega našli.

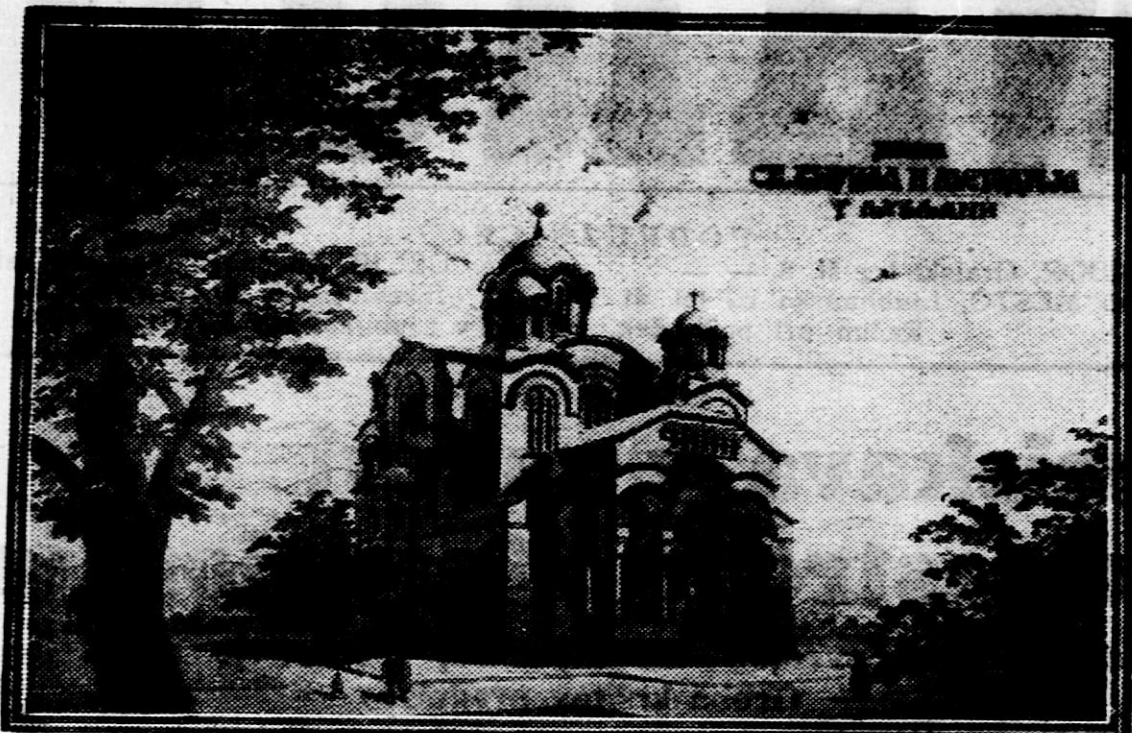
Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.715, Berlin 13.46, Budimpešta 9.88, Bruselj 7.88, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.88—797.68 (796.18), London 274.43, New York 56.125—56.325 (56.225), Pariz 221.65, Praga 167.07, Trst 294—296 (295).
INOZEMSKÉ BORZE.
Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.224, London 25.04, New York 513.975, Bruselj 71.92, Milan 26.925, Amsterdam 56.75, Dunaj 207.2375, Berlin 1.1, Dunaj 72.65, Sofija 3.73, Praga 1.1, Beč 57.70, Budimpešta 90.20, Bukaresta 3.065.

Pravoslavna cerkev v Ljubljani

Položitvi temeljnega kamna bo prisostvoval patrijarh Varnava z episkopi in mnogimi pravoslavni duhovniki

Pravoslavna cerkev, ki bo stala v Trubarjevem parku

Ljubljana, 12. avgusta.

Tajnik pravoslavne cerkvene občine nam piše o zgradbi pravoslavne cerkve v Ljubljani:

Odbor srbske pravoslavne cerkvene občine je začel misliti na zgradbo pravoslavne cerkve l. 1923. pod predsedstvom dr. Pavla Avramovića. V to svrhu je izdal proglas na javnost, ki pa ni imel zaželjenega uspeha. V letih 1924. do 1926. je predsedoval občini vseučiliški profesor dr. Jovan Hadži. Delo za zgradbo cerkve se je nadaljevalo, toda brez posebnega uspeha; prispevki so polagoma prihajali. L. 1926. je izkazoval fond za zgradbo cerkve 68.226 Din. L. 1927. je predsedoval občini ravnatelj Ljubomir Djinovski. Tega leta je obiskal pokojni patrijarh Dimitrije Ljubljano in podelil svoj blagoslov delu za zgradbo cerkve. L. 1928. je prevzel vodstvo občine g. Milivoj Lajovic z docela novim odborom. Nabiralna akcija je oživela; izdali so se posebni bloki za nabiranje opke.

Lani meseca septembra je prevzel vodstvo pravoslavne občine prota Janković. Stopil je takoj v stik z ljubljansko mestno občino radi zemljišča, kje naj bi stala cerkev. Istočasno so bili naročeni projekti cerkve pri beograjskem arhitektu Momiru Korunoviću. Izvoljeni so tudi bili trije odseki, tehnično-građbeni, propagandni in finančni.

Odbor se je sprva pogajal za nakup zemljišča bivšega knežjega dvorca na Napoleonovem trgu. Ker pa je po prizadevanju župana dr. Puca ljubljanska mestna občina dala brezplačno na razpolago zemljišče v Trubarjevem parku, je odbor odstopil od nakupa Auerspergovca zemljišča. Kmalu nato je odstopovala v Beograd trilateralna deputacija in zainteresirala vse tamošnje cerkvene in posvetne kroge za zgradbo cerkve. Posledica je bila, da se je osnoval pododbora za nabiranje prispevkov. Meseca decembra se je na poziv bitoljskega episkopa g. Josifa že vršil prvi večji sestanek v Beogradu, na katerem so bila med drugimi zastopana naslednja društva: Društvo kneginje Ljubice, Beograjsko žensko društvo, Narodna ženska zajednica, Organizacija učiteljev, Društvo kneginje Zorke, Kolo srbskih sester, Udruženje nastavnika pravoslavne veroučiteljske, Narodna krščanska zajednica itd. Poleg episkopa Josifa so bili navzoči med drugimi odličnimi povabljenici episkopa Jovan in Georgije, dalje ameriški episkop Mardarje in mnogorški metropolit. Sklenjeno je bilo pričeti z intenzivno nabiralno akcijo in jo poveriti Društvu kneginje Ljubice.

Eden najmarljivejših zbirateljev in sodelavcev je referent ministrstva vojne in mornarice protojerej Gavril Milošević, »konzul« ljubljanske pravoslavne cerkvene

občine v Beogradu, kakor ga imenujejo tukajšnji pravoslavni občinarji.

Ljubljanski odbor je izdal lani decembra nov tiskan poziv in ga razposlal po vsej Sloveniji. Poziv je tokrat dosegel popoln uspeh; začeli so prihajati iz vseh krajev večji in manjši prispevki. Odbor je izdal tkz. zlato spominsko knjigo, vezano v usnje, po načrtu akademika slikarja Maksima Gasparija; knjigo je izdelal g. Miha Vahtar.

Po izvolitvi novega patrijarha je odstopovala v Beograd dvočlanska delegacija, poklonila se patrijarhu in ga prosila blagoslova. Patrijarh Varnava je obljubil vso svojo pomoč in takoj tudi uvedel zbiranje prispevkov v notranjosti Srbije.

Novi tajnik sv. Sinoda, vseučiliški profesor dr. Tihomir Radovanović, je ob nastopu svoje službe obiskal Ljubljano, zainteresiral se je za zgradbo pravoslavne cerkve in je prav tako razvil živahno akcijo, da se z zgradbo cerkve čimprej prične. Odbor pravoslavne cerkvene občine je do sedaj zbral okoli 800.000 Din. Iz spominske knjige, v katero je zapisal Oton Župančič naslednje posvetilo:

Zakipi hram, iz temelja v obok in s svetih bratov nas besedo uči, da zvezani so z žarki višnje luči nam v bratstvo sever, jug, vzhod in zaton, je razvidno, da je precej ljubljanskih tvrdk darovalo po 1000, 2000, 3000, ena pa celo 100.000 Din. Banke in ostali denarni zavodi so darovali po 5000 Din, mestna občina ljubljanska 50.000 Din, TPD 50.000 Din, bivši ljubljanski oblatni odbor 50.000 Din, banovina 50.000 Din itd. Darovalci pripadajo vsem stanovom in poklicem.

Arhitekt Korunović je končal že vse podrobne načrte in sestavlja proračun. Kakor hitro bo ta gotov — računa se, da bo začetkom septembra — se bo vložila prošnja za gradbeno dovoljenje, razpisala oddaja del in položil temelj novi cerkvi. Položitve temelja, ki se bo vršila še to leto, bo nad vse svečana. Prisostvoval ji bo med drugimi patrijarh Varnava z več episkopi in številnimi pravoslavni duhovniki.

Ljubljanska pravoslavna cerkvena občina je zelo hvaležna vsem dosedanjim darovalcem in želi, da bi se ti še pomnožili, ker bo znašal proračun nad 3 milijone dinarjev.

Odbor je v zadnjem času uvedel nabiralno akcijo tudi po savski banovini in po posebna delegacija v bližnjih dneh odstopovala v Zagreb, da se tudi tam osnuje pododbora. Nabiranje prispevkov bo tudi v Zagrebu prevzelo Društvo kneginje Ljubice, katerega predsednika je v Zagrebu ga. Olga Krnic-Peleševa. Akcijo podpira tudi Narodni ženski savez, posebno pa ga. Zlata Kovačević-Lopašičeva in Danica Bedekovičeva.

30letnica Češke koč

Slovensko planinsko društvo proslavi v nedeljo 24. t. m. 30 letnico Češke koč. Vseposod otvarjamo nove planinske naprave in postojanke — znak našega napredka. Pri tem se pa moramo spomniti na začetek delovanja. Leta 1893 ustanovljeno društvo je v prvih letih razvilo delo v Julijskih Alpah in postavilo Orožnoovo koč, Staro Aljažovo koč in pomembno staro Triglavsko koč na Kredarici. V Savinjskih planinah pa je Savinjska podružnica vršila delo in njen nedavno preminuli zaslužni načelnik Fran Kocbek je dal pobudo, da se razgane tudi na severni strani Grintavca — na Jezerskem — pripadajočim tedanjim Koroški. Pridružili so se nam vrli češki planinci, ustanovili češko podružnico našega društva in izbrali Jezersko za svoje središče. V energičnem razmahu so postavili na Ravneh sedanjo Češko koč, ki je bila takrat največja in najlepša slovenska planinska koč. Leta 1899 je bila dovršena, julija 1900 pa slovesno otvorjena.

Pomembne besede je takrat ob pozdravu k otvoritvi zapisal Pl. Vestnik.

»Koča na Grintavcu je dar Čehov, nam njenim Slovencem, živa priča o bratovski zvezi, ki se je uresničila pod zaščito Slovenskega planinskega društva ... Češka koč, pozdravljena nam bodi, bodi nam v veselje, bodi nam v srečo! Le kliči nam glasno in vabi nas na vrhe in združuj nas ob sebi z narodom češkim na slovanskih tleh Grintavskih!«

Tako smo pred 30 leti na planinah usta-

novili pravo življensko zvezo z bratekim češkim narodom in zvesto gojili to zvezo notri do osvobojenja Čehoslovakov in Jugoslovancev in sedanji naši državi stojita tudi sedaj in za naprej v najtesnejših stikih. Zato je dolžnost naših planincev, da proslavimo 30letnico Češke koč in bratškemu narodu pri tej slavnosti še enkrat potrdimo neomajno zvestobo.

Slavnost se bo vršila pri Češki koči, v krajevstvu Grintavca in Kočne. Zberemo se pri koči do 10. ure dopoldne. Pri tej priliki si ogledamo tudi novo planinsko pot ob Zrelo — za turiste velevažno pot, ki omogoča, varen prehod od Okrešlja do Češke koč in Jezerskega.

Tragedija Slovenca v Novem Sadu

Iz Novega Sada poročajo o tragediji bogatega slovenskega kočijaza Franca Kolerja, katerega so upropastile ženske. Včeraj dopoldne je prišel na policijo v Novem Sadu ribič Franjo Horvat in povedal, da je iz Dunava potegnil neznanega utopljenca. Policija je odšla k Dunavu in našla utopljenca, katerega identitete sprva ni mogla ugotoviti. Mož je bil elegantno oblečen in po zunanosti sodeč je bil kakih 40 let star. Policija je kasneje ugotovila, da gre za 40letnega bivšega kočijaza Franja Kolerja, starega 49 let in doma iz Planine pri Rakeku. V žepu njegovega suknjica je našla policija cel zavoj pisem, katerih pa večina ni bilo mogoče prečitati, ker so ležala že predolgo v

Danes ob 4, pol 8 in četrta na 10 premijera zvočnega filma v nemškem jeziku:

„Opasni flirt“

Po motivih znanega šlagerja »Žena, ki te nikdar ne pozabi«. V glavni vlogi naš rojak

Svetislav Petrovič in lepa Lil Dagover

Elitni Kino Matica

Avtomobilske in motorne dirke

Koroški avtoklub je priredil v nedeljo III. internacionalno dirko za motorje in avtomobile na Podkorensko sedlo

Ljubljana, 12. avgusta.

Koroški avtoklub je priredil v nedeljo III. internacionalno dirko za motorje in avtomobile na Podkorensko sedlo. Za dirke, ki so se vršile po mednarodnih pravilih A. I. A. C. R. je vladalo pri nas, kakor tudi v Avstriji, veliko zanimanje. Prijavilo se je namreč okoli 70 udeležencev in sicer nad 40 motociklistov ter okoli 30 avtomobilistov. Ker so se motornih dirk udeležili tudi naši dirkači, je bila dirka res mednarodnega značaja.

Start je bil v Rekarji vesi na Koroškem, proga je bila dolga 3440 m, višinska razlika je znašala 423,4. Proga je zelo naporena in strma, vzpon znaša 24% in zato zahteva od vozača veliko spretnost in tehniko.

Udeležbo so prijavi Steirischer Motorradverband, Oesterreichischer Touringklub, Kärntner Autoklub in ljubljanska Kolesarska in motociklistična Ilirija. Gostje so se zbrali v nedeljo dopoldne v Rekarji vesi, kjer jih je predsednik koroškega avtomobilskega kluba Hans Koutnik srčno pozdravil. Pohvaliti je treba vzorno postopanje naših in avstrijskih obmejnih ter carinskih oblasti, ki niso delale udeležencem dirke nobenih težkoč. Poleg prijavljenih dirkačev je prišlo tudi mnogo izletnikov iz Ljubljane in drugih krajev Slovenije, pa tudi na avstrijski strani je bila udeležba izletnikov velika. Med drugimi sta bila navzoča kot zastopnika ljubljanskega avtokluba predsednik gosp. Praprotnik in baron Born. Ves aranžma je bil brezhiben, organizacija vzorna. Cesta sama je bila v najboljšem stanju. Priveditvi je pri startu in na cilju prisostvovalo več tisoč gledalcev, pa tudi ob progi, ki je bila strogo zastražena, je bilo dosti ljudi. Dirka se je pričela že dopoldne in sicer so najprej startali motorji. Rezultati so bili:

Kategorija 250 kub. cm: 1. Rihard Onič, Ka. A. C. (AJS) v času 4:13. 2. Jančko Šiška, Ilirija (Ariel) v 4:53. Startali so samo štirje tekmovalci, eden je odstopil, eden je pa padel.

Kategorija 350 kub. cm: 1. Karl Logar, Ka. A. C. (Kalthorpe) v 3:33. 2. Viljem Musli, Ka. A. C. v 3:53.1. 3. Trepetec Treo, Ka. A. C. (Kalthorpe) v 3:54.2. 4. Zalaznik Ivo, Ilirija (AJS) v 3:58.2. Na startu je bilo 12 tekmovalcev, med njimi

več mednarodnih vozačev in zato je Zalaznikov uspeh prav časten.

Kategorija 500 kub. cm: 1. Fred Hoemel, Ka. A. C. (Sunbeam) v 3:16. 2. Zvab, Ilirija (BSA) v 3:59. 3. Fritz Buxman, Ka. A. C. (Delta Gnom) v 4:20.2. Na startu je bilo 12 tekmovalcev, večinoma rutinskih vozačev. Zato je uspeh mladega Zvaba, ki se še nikoli ni udeležil kakšne večje internacionalne dirke, zelo presenetil.

Kategorija 750 kub. cm: 1. Herbert Binder, Ka. A. C. (BMW) v 3:20. 2. Silbernagel, Ka. A. C. (BMW) v 3:27. 3. Maks Baumstein, St. Motoklub (BMW) v 3:53.2.

Kategorija 1000 kub. cm: 1. Otto Cecconi, Ka. A. C. (Harley Davidson) v 3 minutah. To je bil najboljši čas dneva. 2. Maks Braustein (BMW) v 3:53.2.

Motorji s prikolicami: 1. Georg Umschaden, Ka. A. C. (Zenith) v 4:48. 2. Manfred Rist, Ilirija (Harley Davidson) v 5. 3. Josip Maček, Ilirija (Harley Davidson) v 5:25.1. Pri tej dirki je bil Kušar, Ilirija, favorit, pa mu je motor na progi odpovedal.

Ljubljanski dirkači so se prav dobro, celo izvrstno držali, če upoštevamo, da se Ilirija še ni udeležila nobenih mednarodnih dirk. Motokolesarski dirkalni sport je pri nas še zelo mlad, takorekoč v povojih. Zato je treba Iliriji tako s sportnega kakor tudi iz propagandnega vidika k lepim uspehom čestitati. Končno naj še omenimo, da je Zalaznik vozil izven konkurence v svoji kategoriji in prispel prvi na cilj v znatno boljšem času, kakor med dirko. Priboril si je krasno plaketo.

Po motornih dirkah so se vršile avtomobilske, katerih se pa naši avtomobilisti niso udeležili. Avtomobilistov dirkačev pri nas še ni, drugi pa ne pridejo v poštev. Najlepše uspehe je dosegel pri avtomobilskih dirkah 70-letni Franz Wenzler, ki je bil prvi v dirki turnih voz do 8000 kub. cm in v kategoriji dirkalnih voz do 8000 kub. cm, ki je dosegel čas 3:15,4 ter postavil na progi nov avtomobilski rekord. V kategoriji dirkalnih voz do 5000 kub. cm je dosegla krasen uspeh tudi Minka Klinger na »Steyerju«, ki je prispela kot druga na cilj.

Po dirki so se koroški in avstrijski dirkači odpravili v Celovec, kjer je bila razdelitev nagrad, naši so se pa vrnili v Ljubljano.

Sport

— Odhod naših plavačev v Dubrovnik. V petek, soboto in nedeljo se vrše v Dubrovniku seniorske tekme za državno prvenstvo v plavanju. Kakor v Ljubljani, bo tudi tam sodelovala večina klubov iz vseh krajev države. Med drugimi se tekmovalci udeležijo tudi Ilirija in Primorje, ki pa nimata nobenih izgledov, da se v konkurenci močnih morskih klubov ugodno plasirata. Ilirijanska ekipa, v kateri so Wohlfartova, Sever Zlata, ga. Baumgarten, Turnšek, Otruba in Jesih ter Kramaršič kot potni maršal, je odstopovala že včeraj, primorjaška odpotuje jutri. Primorje pošlje samo Viko Prekuhovo in Šturma, ki gresta, tako kakor Wohlfartova in Severjeva, že letos med seniorje ter svoje water polo moštvo, ki pa tudi nimata nobenih izgledov za ugoden plasma.

— Motokolesarska Ilirija. Člane kluba motokolesarskega odseka opozarjamo, da je danes ob 18. zaključek prijav za mednarodne motorne dirke, ki jih priredi I. Hrv. Motoklub v Zagrebu v petek na dirkališču v Černomeru pri Zagrebu. Prijave sprejema tajništvo, telefon 2662. — Predsednik.

— Mednarodne kolesarske dirke, ki se bodo vršile v petek, 15. tm. na sprotnem prostoru SK Ilirije, bodo zelo zanimive. Prijavilo se je že več dirkačev iz raznih krajev naše države in inozemstva. Ob pol 14. uri popoldne zbirališče na Sv. Jakoba trgu. Nato skupni pohod vseh udeležencev z godbo »Sloga« na prireditveni prostor.

— Naša udeležba na mednarodnih ženskih igrah v Pragi. Dne 3. septembra se bodo vršile v Pragi mednarodne ženske igre, katerih se udeležijo tudi naša država. Jugoslovanski lahkoletski savez je že sestavil reprezentanco, ki pride za ta tekmovalna v pošte. Večino reprezentance bodo tvorile Zagrebčanke, ki so letos res v izvrstni formi, od ljubljank pa bodo zastopale Šantel Duša (Primorje), Bernikova (Atena) in najbrž tudi neka Ilirijanka.

— Žepar pred sodiščem. — Kaj res ne morete najti koristnejšega dela? — vpraša sodnik žeparja. — Našel bi ga že, recimo vlome v banke, ki več neso, pa so žal nevarnejši.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 12. avgusta 1930, katoličani: Klara; pravoslavni: 30. jul, Andželma.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Opasen flirt.

Kino Ideal: Pekelj ljubezni.

Dežurne lekarne.

Danes: Bolnica, Rimska cesta; Leustek, Resljeva cesta; dr. Kmet, Dunajska cesta (sv. Kristof).

SOKOL

Pred 100letnico
Tyrševega rojstva

Dne 17. septembra leta 1932. bo preteklo sto let, odkar je bil rojen dr. Miroslav Tyrš. Ne samo českoslovaško, ampak vsa slovanska sokolstva se pripravljajo, da bodo prav posebno svečano proslavila ta zgodovinski dan.

V ČOS je bil že januarja meseca 1929 ustanovljen poseben odbor, ki vodi vse priprave za proslavo. Dne 17. septembra letos pa se bodo otvorile priprave za Tyršovo proslavo s tem, da se bodo tudi po vseh društvi ČOS izvolili taki odbori. Poleg tega morajo vsa društva prirediti ta dan predavanja s temo: »Pomen dr. Miroslava Tyrša za naše osvobodilne boje«. Večja društva bodo združila to predavanje s sokolsko telovadno ali glasbeno akademijo, z gledališko ali lutkovno predstavo. Ti društveni odbori bodo »morali« potem nadalje premišljevali, kako bo vsako posamezno društvo počastilo spomin dr. Tyrša. Glavni odbor za proslavo zlasti priporoča društvom, da bi izročila dne 17. septembra 1932 svojemu članstvu novo telovadnico, igrišče kopališče knjižnico, kakšno važno telovadno orodje ali kaj podobnega.

Vrhunec vseh proslav pa bo IX. vsesokolski zlet v Pragi, ki bo hkrati tudi prvi zlet: sedanje Zveze slovanskega sokolstva in drugi vseslovanski zlet sploh, kajti prvi in doslej edini uradni zlet slovanskega sokolstva je bil VI. vsesokolski zlet v Pragi leta 1912. Poleg tega pa pripravljajo ČOS še posebne najraznovrstnejše proslave za pravo obletnico dne 17. septembra 1932, ki

pa z veličastnostjo zleta seveda ne bodo mogele meriti.

Ni dvoma, da se bo tudi naše, poljsko, rusko in lužiško sokolstvo na dostojen način spomnilo stoletnice rojstva ustanovitelja sokolstva.

Vlomi in tatvine

Ljubljana, 12. avgusta.

V noči od 9. na 10. ali pa od 10. na 11. t. m. je bil v tovarno ga. Čarmana v Zgornji Šiški izvršen drzen vlom, ki se je vlomilcu precej dobro izplačal. Odnesele je iz delavnice v prvem nadstropju 6 drap teletijh kož v vrednosti 1800 Din, 9 teletijh kož za podlogo v vrednosti 900 Din in 12 črnih kož (boks) v vrednosti 3153 Din. Tat je hotel v tovarno najprej skozi glavna vrata, kjer je skušal odtrgati ključavnico. Ker se mu pa to ni posrečilo, je privabil z dvorišča sod in ga postavil k vratom, razbil nad vrati svetlobno šipo in zlezal skozi odprtino v delavnico. S plenom pa očitno še ni bil zadovoljen, kajti v delavnici je vse razmetal, polomil ključavnico na mizici in odprl predal, v katerem pa ni ničesar našel. Očitno je iskal denarja. Čarman trpi okoli 6000 Din škode. Prijavil je vlom policiji, ki poizveduje za podjetnim vlomilcem.

Nezaželen obisk so imele dne tudi misijonarke na Mirju. Prednica franciškanskih misijonark na Mirju je prijavila, da je nekdo dve noči po vrsti zlezal skozi žično ograjo, v kateri je napravil odprtino ter oklestil sadno drevje. Odnesele je okoli 60 kg jabolk in češpelj v skupni vrednosti 200 Din. Za »rabutarje« poizveduje policija.

Hlapec Anton Kastelic je prijavil policiji, da mu je bil z dvorišča Moretove hiše na Šmartinski cesti včeraj opoldne ukraden suknjič, vreden 150 Din.

Pri fotografu

— Najraje fotografiram vegeterijance.

— Zakaj pa?

— Ker se leči vsak smeje.

Za vse poskrbljeno

— Bodi moja, dušica! — Moj stric je župnik in lahko se takoj vzameva.

— Saj res lahko poskusiva, tako hudo menda ne bo, kakor pravijo. Sicer pa — moj oče je advokat.

Dnevne vesti

— Z naše univerze. Na geografskem inštitutu filozofske fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani se razpisuje mesto kartografa v II. kategoriji državnih uradnikov. Prošnje je treba vložiti do 1. oktobra. Na filozofski fakulteti je pa razpisano mesto kontraktualnega rednega profesorja oziroma kontraktualnega izrednega profesorja ali kontraktualnega docenta za klasično filologijo. Prošnje je treba vložiti do 1. maja 1931.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bila vpisana zdravnica v Brežicah dr. Sever Djujica, roj. Mušič.

— Razpisana zdravniška služba. Zastop zdravstvenega okrožja v Novem mestu razpisuje službo sekundarija v ženski bolnici v Novem mestu. Prošilci morajo biti doktorji vsega zdravilstva in imeti morajo najmanj 6 mesečno ginekološko prakso. Izvrševanje privatne prakse je nedopustno. Mesečna plača 1500 Din, prosta hrana in stanovanje v bolnici. Sprejme se tudi ženska moč. Prošnje je treba vložiti do 31. tm.

— 30letnica Češke Besede v Dubrovniku. V nedeljo je proslavila dubrovaška Češka Beseda na svečan način svojo 30letnico. Svečanost se je pričela ob 10. dopoldne v Grand hotelu Petki. V dvorani sta sedela na častnem mestu ga. Luiza Gračič in g. Matko Čingrija, ki sta pred 30 leti kumovala blagoslovitvi zastave. S proslave so bile poslale pozdravne brzojavke kralju Aleksandru, prezidentu Masaryku ter našemu in češkoslovaškemu ministrskemu predsedniku.

— Kongres Zveze občinjskih u-lužbenec v Sarajevu. 15. in 17. t. m. se bo vršil v Sarajevu kongres Zveze organizacij u-lužbenec mestnih in podeželskih občin kraljevine Jugoslavije. Na dnevnem redu je med drugim tudi diskusija o celibatu uradnic, o katerem bo imela referat magistratna uradnica Marija Bajtova iz Ljubljane. Iz Ljubljane se udeležijo kongresa okrog 20, iz Maribora pa tudi približno toliko magistratnih u-lužbenec. Ljubljanski se odpeljejo v četrtak zvečer.

— Tujski promet v Splitu. Lani je potovalo skozi Split 348.667 tujcev. Iz raznih krajev države je prispelo v Split 176 tisoč 232 tujcev, iz Splita jih je odpotovalo 176.193. Iz inozemstva jih je prispelo 9.125, odpotovalo pa v inozemstvo 3.978.

— 400 delavcev v Francijo. V nedeljo zvečer je odpotovalo iz Zagreba s posebnim vlakom v Francijo okrog 400 naših delavcev, večinoma iz Bačke, Like in Dalmacije. Za prevoz naših izseljencev je poskrbelo neko francosko društvo za izseljevanje pod nadzorstvom našega izseljeniškega komisarijata.

— Osnutek zakona o izseljevanju. V ministrstvu socialne politike pripravljajo osnutek zakona o izseljevanju, v katerem je predvidena ustanova izseljeniških inspektorjev po vseh krajih, kjer prebivajo v večjem številu naši izseljenci. V zakonu bodo dolžnosti in delokrog teh inspektorjev točno določene. Med drugimi bodo morali inspektorji delati propagando za našo državo. Delovali bodo samostojno in se ravnali po navodilih ministrstva za socialno politiko.

— Povečanje in regulacija Zagreba. Zagrebška mestna občina je razpisala natečaj za generalni osnutek za dograditev, razširjenje in regulacijo Zagreba. Natečaj je splošen, anonimen in mednarodni. Prične s 15. t. m., zaključni pa 15. februarja 1931 opoldne. Prva nagrada znaša 150.000, druga 100.000, tretja 80.000 Din. Za odkup nenagradjenih del je določenih 180.000 Din. Vsota za odkup enega dela ne sme biti manjša od 25.000 Din. Vse podrobne informacije o natečaju se dobe od 15. t. m. v XVII. magistratnem odseku za regulacijo mesta, in sicer razpis brezplačno, podatki in formulirji pa proti potrdilu o vplačilu zneska 2000 Din v mestno blagajno. To se lahko opravi tudi pisмено. Avtorjem izročitih osnutkov, ki bodo odgovarjali pogojem natečaja, bo ta znesek vrnjen.

— K otvoritvi Cankarjevega spomenika. V naše večerjaje poročilo se je vrnila netočnost glede poklonitve Krekove mladine. Zastopnik Krekove mladine se je ob priliki odkritja spomenika Ivanu Cankarju sledečemu poklonil z besedami: »Ta prilika naj predvsem pripomne do tega, da bodo vsi Jerneji, ki so ali niso krščeni za Jerneje, spoznali, da je iskanje pravice v združevanju, v organizaciji, ne pa v registraciji, mešanju in jamranju...«

I. Z.

Cankarju za spomenik

Ivane! Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi.

Ko si med porodom nove domovine nehal dihati in pisati, so Tvoji dobri prijatelji mislili, da si umrl. Pobrali so Tvoje šilke ude in jih zabite v krsto spravili v grob. Trojni kamen so zavalili na Tvoje novo domovanje, glavno so Ti obtežili, da bi misel ne mogla več snovati v nji. Pa so se razšli na vse štiri strani in oznanili ljudem, da je umrl mož.

Oprost, Ivane, tudi jaz sem bil v zmoti. Dolgo sem hodil za Tvojo posmrtno masko in že bi bil prisegel, da si res umrl, pa so Ti predobri prijatelji izklesali lik in Tvoje plemenito srce ni moglo več dušiti v sebi prekipeljavne hvaležnosti. Zaškrpala je miza, začvenketale so čaše in dvignili si svojo trdno glavo.

— Hm, ahm...

Čuj, prijatelj! Danes je veliki dan. Spomenik Ti postavljajo v domačem kraju in na očetovo hišo so napisali, da si zagledal v nji luč sveta. Daj, stopiva še midva tja, saj imava polovično vožnjo. Domovina bo žalostna, če zamudiva to sijajno manifestacijo.

— Hm, ahm...

— Pojasnilo. Včeraj smo poročali, da so se v Mednem spili in stekli pijani fantje. Resnici na ljubo moramo omeniti, da gre za fante iz okoliških vasi, ne pa za domače.

— Razstava lovskih psov v Ljubljani. Dne 31. tm. se bo vršila v Ljubljani I. državna razstava lovskih psov pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Razstavo priredi Jugoslovenski kinološki savez v okviru prve državne žumarsko - lovske razstave. Lastniki čistokrvnih lovskih psov naj takoj javijo svojo udeležbo na naslov »Razstava psov - Ljubljana - velesojem«, da dobe potrebne tiskovine in navodila. Internacionalni sodniki. Vožnja polovična, brezplačen vstop na žumarsko - lovske razstavo!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepše, toda še vedno nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 27, v Skopju 26, v Zagrebu 25, v Beogradu 24, v Ljubljani 23,3, v Sarajevu 23, v Mariboru 21 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 751,4, temperatura je znašala 13 stopinj.

— Bogati kmetje - vlomilec. V vasi Dišnik pri Garešnici je bilo zadnje čase izvršenih več drznih vlomov, orožniki pa kljub vestnemu poizvedovanju niso mogli vlomilec do živega. Končno se je pa orožniškemu podnadredniku Nikoli Brkiću posrežilo vlomilca izslediti. Bila je rodbina bogatega kmeta in posestnika Tome Kajana. Orožniki so aretirali moža, ženo Kato in sina Jurja. Policija je našla na njihovem domu mnogo pokradenega blaga, katerega je zaplenila, vlomilca pa izročila sodišču.

— Čudna zgodba briljantnega prstana. Neki Zagrebčan je te dni iz stanovanja izginil dragocen briljantni prstan, vreden okoli 50.000 Din. Prijavila je zadevo policiji in osumila tatvine nekoga ključavničarja, ki je pred dnevi v njenem stanovanju popravil ključavnico. Skoro istočasno je telefoniral policiji zagrebški juvelir Bauer, da se je v njegovi trgovini pojavil neznan mladenič, ki ponuja dragocen briljantni prstan na prodaj. V trgovino je odšel kriminalni uradnik in fanta aretirati. Bil je res osumljen ključavničar Ivan Ranteš. Fant je na policiji izpovedal, da je res dva dni delal pri dotični dami, toda prstana ni ukradel. Priporočal je čudno zgorbo. Trdil je, da je v nedeljo zvečer sedel na klopi pred hotelom »Esplanade«, pa mu je nenadoma zraknil nekaj trdega izza srajce v čevlji. Pil je briljantni prstan. Kako je prišel prstan za srajco, sam ne ve. Policija je pa drugega dne našla in je Ranteša zaprla.

— Smrtna kosa med ameriškinjo Slovenki. 28. julija je v Clevelandu umrla 63letna Uršula Goršek. Pokojna je bila doma iz Priskovega pri Litiji. V Ameriki je bivala 28 let. Zapustila je moža, dve hčerki in dva sira.

— Ameriškiemu Slovenceu pogorela hiša. Slovence Jerneju v New Yorku je m. davno naša pogorela do tal. Škoda je velika in nesreča tem večja, ker Jernej ni bil zavarovan.

Iz Ljubljane

— Ij Pevski tečaj za učiteljstvo. Na državnem konservatoriju se je vršil teoretično - praktični pevski tečaj za učiteljstvo od 1. do 10. avgusta. Udeležencev je bilo 56. Z zanimanjem in navdušenjem smo poslušali temeljita strokovna predavanja nad vse poživljajoče gospe profesorice Angele Trostove. Proučevali smo znamenito metodo g. ravnatelja Mateja Hubada in jo vsem toplo priporočamo. Hvaležni smo gospodu ravnatelju kot predsedniku tečaja in gospe predavateljici za krasno teoretično - praktična navodila pri pevskem pouku. Učiteljstvo pevskega tečaja.

— Ij V olepsavo Kongresnega trga. Dvornadstropno poslopje urušilnega samostana dobi novo moderno pročelje z marmornatim podstavkom. S tem bodo trgovine v tem poslopju na zunanosti dosti pridobile.

— Ij Manjše zidave in adaptacije. V Šelenburgovi ulici je v delu prizidek na dvorišču enonadstropne hiše (štev. 1), ki je last ge. Marijane Kumpf. V enonadstropni hiši (štev. 39) v Rožni ulici se adaptirajo pritrilni prostori. Lastnica te hiše je Minka Kobal.

— Renovira se zunanje lice visokopritlične, enonadstropne vile Josipa Medveda v Ziljskega ulici. G. Medved je prizidal letos k vili balkon in sobo, sedaj bo pa še vso vilo na zunaj prebelil in obnovil.

Pa sva se odpeljala. Škipala so kolesa pod nama, težko je sopol železni hlapec in čudno so bile najine misli. Ena je nama neopaženo ušla tam za Rožno dolino nazaj v mesto. Že sva mislila, da je izgubljena, pa je še pred Vrhnikom dohitela vlak in potožila, da so slabi časi. Vse tiskarne je bila obhodila z rokopolmi, pa ga niso hoteli nikjer sprejeti. Izgovarjali so se, da je nedelja in sploh da takih reči ne utegnejo tiskati. Prav ji je, misli prekucniški, zakaj je pa hodila svoja pota.

Na Vrhniku sva bila povsod pričujoča, vse sva videla in slišala. Bila sva pri sprevodu, pri sv. maši pri sv. Trojici, pri odkritju spominske plošče na očetovi hiši, pri slovesnem odkritju spomenika, pri pomembnih napitnicah in slavnostnem banketu in nazadnje še na ljudski veselici prav do zadnjega. Lepo, sila lepo in genljivo je bilo.

Pozno v noč sva se vrnila vsa razmeščana v mesto.

— Daj, Ivane, stopiva na pol litra terana. In vino — saj veš...

— Hm, ahm...

Sedla sva za mizo in trčila domovini na zdravje.

Glej, Ivane, kdo bi mislil, da si imel v življenju toliko dobrih prijateljev in da Te ne morejo pozabiti niti zdaj, ko

Celje

— Tatovi v Vojniku. Pretečeni teden je zjutraj zgodaj prišla postrežnica ravnateljca meš. šole na šolski vrt po perilo, ko ji prihitel naproti sosed v razburljivo noč, da so bili ponoči v šoli tatovi. Pokradli so nekaj jajec in druge take robe, pustili goreti luč in odšli. Gospej, ker ravnateljca ni že dolgo doma, da ni treba povedati (!) Postrežnica je res po nemurnem molčala in šele proti opoldnevu javila tatvino. Čudno, da se je tat (tatica!) lotil samo jestvin, po denarju in drugem pa ni segel. Ker je šola na samem in ni že tedne v hiši nobenega človeka, se je bati, da jo popolnoma izropajo. Sicer niso mogli biti tuji in sledi vodijo v znano hišo; preiskava dožene v najkrajšem času, kdo je tat. Takega poslopja bi ne smeli tako zanemarjati!

— Zahvala invalidov. Krajevni odbor UVI v Celju izreka sledečo javno zahvalo: Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Celju je priredilo 26. julija v mestnem parku pevski večer na prostem, ki je zelo dobro uspel. Prevodnja g. Ciril Pregelj je dokazal, da imajo delavske mase predstavniran material za ubrano in moderno petje. Dasiravno je bila prireditelj nekak novost za Celje, je bil tudi gromotni uspeh tudi zadovoljiv. Humanitarni društvi »Krajevni odbor Uduž. voj. invalidov v Celju« in »Društvo za pomoč revnim otrokom v Gaberju« sta dobili od čistega dobička vsake po 665,90 Din, za kar se tem potom najtopleje zahvaljujeta tako društvu »Svoboda«, kakor tudi vsem posameznikom, ki so prispevali in sodelovali pri prireditvi.

— Izboljšanje vremena. Zaradi silnega deževja konec preteklega tedna je Savinja v vsem toku do Zidanega mostu nenavadno močno narasla in se mestoma razlila tudi čez bregova po poljih, travnikih in cestah. Ker je v soboto dopoldne prenehalo deževati, je tudi Savinja kmalu upadla in se vrnila v normalno strugo, tako da je bila nevarnost poplavl in z njimi združenih katastrof odstranjena. Nastopilo pa je izredno mrzlo vreme, ki je pregnalo že znatno število letoviščarjev prerano v njihova stalna bivališča. Savinja je še vedno precej velika in kalna in torej na kopanje ne bo mogoče tako kmalu misliti.

— Zaljubljeni vojaške straže. Predsinočnim se je vračal redov-dijak Jernej B. s 3 prijatelji-civilisti ob polnoči v vojašnico Kralja Aleksandra v Gaberju. Ko so prišli pred glavna vrata, jih je stražar vojak ustavil. Omenjeni dijak je ozmerjal vojak na skrajno surov način. Vojak je poklical službojočega dežurnega častnika, ki je dijaka spravil na varno, obenem je pa aretirati tudi 24-letnega mehanika Štefana S. iz Celja, ki se je nahajal v družbi in se tudi znašal nad vojakom. Druga dva ponočnjaka sta pobegnila. Po zaslišanju je bil S. izročen policiji.

— Nočna junaštva. V Kapucinski ulici je bil v soboto okrog polnoči aretirani 34-letni mesarski pomočnik Anton Z. iz Celja, ker je vinjen razgrajal in grozil pasantom z velikim mesarskim nožem. Policija mu je nož odvzela, njega pa spravila v zapor. V žumerjevi gostilni na Glavnem trgu je bil aretirani 40-letni brezposelni delavec Jurij P., ker je popil vrček piva, ki ga ni mogel plačati. Isto noč so prijeli v Ozki ulici 39-letnega brezposelnega mesarskega pomočnika Franca V., ker je poprel v neki gostilni napadal goste in jim grozil z najhujšimi mukami. Zlasti je prestrašil domačega gostilnarskega slugo, ki je ves preplašen iskal policijske pomoči in zaščite. Vsi junaki so se zbudili naslednje jutro s silnimi »machi« na trdih deskah v policijskem zaporu.

NOGAVICE, ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato
13 najcenejši

Darujte za slepce!

mislijo, da si že davno strohnel v zemlji? Si jih čul, kako so kovali v zvezde Tvoja dela? Si jih videl, kako visoko so dvignili Tvoje ime?

— Hm, ahm...

Rokopisa je le ne marajo v nobeni tiskarni... je zamrmrala prekucniška misel pod mizo.

Glej, Ivane, lepo, zares lepo je bilo in od srca mora biti hvaležna domovina vetu in solncu, da sta posušila pota in ceste. Ob sviranju godbe in tušu godal je padla zavesa s Tvojega lika, predobri prijatelji so Te zagledali v obliki bronaste kipa na kamnitem podstavku, sedečega, zamišljenega. Da si tudi hudo potr in da gledaš v tla, menda niso opazili. Ali to ni poglavitno, samo da so pota suha in ceste uglajene. Še meni je srce zaigralo, ko se je razlegal od vseh strani klic ljubezni: Naš si, naš, naš, naš!

Vse bi bilo lepo in genljivo, samo nekaj se mi zdi, da ni bilo v redu. Zakaj niso delili med slovesnim odkritjem Tvojega lika ali že prej med sv. mašo rdečih nageljinov udeležencem, vsaj nekaterim? Saj veš, tako zaradi lepšega in pa da bi zavezali prav vse jezike. Tole mi povej, Ivane. Kaj meniš, zakaj niso delili rdečih nageljinov?

— Ker jih je zmanjkalo! — je zarohnel Ivan in udaril s pestjo po mizi.

Denar -

potem pa vse drugo

Te dni smo čitali v nekem našem listu hud napad na sistem trgovine na obroke. Pisec dotičnega članka ostro napada te vrste trgovino ne glede na to, ali se prodajajo knjige ali kaj drugega. Med drugim smelo trdi, da je povzročil ta sistem nedavni polom na newyorški borzi, ki je v zgodovini svetovne trgovine edinstven.

Predvsem je smešno zdaj, 10 let po vojni, primerjati Ameriko z Evropo in posebno še z Jugoslavijo. Primerjava tudi v izvestnem obsegu ni mogoča in neumno je zaenkrat primerjati našo državo z državami na zapadu. Mi si na vse načine prizadevamo korakati čim hitreje za temi državami, ki so žal še zelo daleč. Nočem se spuščati v strokovna finančna vprašanja, kakor dotični gospod, toda vsi dobro vemo, da se finančna politika na zapadu zelo močno razlikuje od naše. V Ameriki zasluži delavec 5 do 8 dolarjev dnevno, za preživljanje pa rabi samo 3 do 4 dolara, je in zato si lahko privoščijo luksuz kupovanja proti gotovini. Pri nas pa ni tako. Delavec zasluži komaj za preživljanje, za srednjo obleko absolutno ne more plačati 1200 Din v gotovini, da o knjigi, ki velja pri nas še vedno za nekakšen luksuz, sploh ne govorim. Knjige so drage, posebej no tje. Težko jih je kupovati, toda nedvomno so nujno potrebne za razvoj vsakega človeka, pa naj bo Slovenec ali Albanc. In ljudem, katerim finančne razmere ne dovoljujejo kupovati knjige proti gotovini, storite samo uslugo, če jim omogočite kupiti knjige na obroke tako, da odplačevanja ne občutijo preveč. Zelo verjetno je, da so obroke človeku težko breme, toda pomisliti moramo, koliko mladih ljudi bi moralo propasti, ker nimajo naenkrat mnogo denarja, da bi si kupili za svoj študij potrebne knjige. Se mnogo je takih in podobnih primerov, ki docela upravičujejo te vrste nakup in prodajo.

In mnogi pozneje to uvidijo, kakor se je zgodilo s knjigarno, stoječo zelo blizu krogov, iz katerih je izšel omenjeni napad. Dotična knjigarna je uvedla sistem na obroke za domače in tuje knjige. Zgodilo se je torej, kar pravi srbska narodna prišlovica, da je volk poži osla. Ljudje so spoznali, da je nespametno boriti se z vsem svetom, obrniti so plašč po vetru in čez noč so spremenili svoje nazore. In ne samo to. Da stvorijo čim močnejši kader inteligentnih zastopnikov, je dotična knjigarna v nasprotju z drugimi uvedla poleg provizije tudi fiksno plačo. Torej čisto po ameriško, pa magari da tudi naša borza doživi polom.

Eden, ki prodaja na obroke.

V obrambo narodnih noš

V nekem našem listu je izšel neutemeljen napad na naše narodne noše, ki so se udeležile v zelo častnem številu vneslo vanskega gasilskega kongresa v Ljubljani. Ne morem si drugače misliti, kakor da zasleduje dotični velemostno omikani gospod neke posebne cilje in da mu zlobnega obrekovanja ni narekovala zgolj ljubjezen do domovine. Da je res zelo omikan, dokazuje sam, ko obklada narodne noše z »velemostnimi« izrazi, kakor »maškare, zarukani malomeščani, neotesani vriskarji, harmonikarji, viržinkarji, cokrari, žganjepivci« itd. S tem se pa res lahko pred tujci postavimo.

Sam sem se udeležil gasilskega kongresa v narodni noši, ki pa ni bila prav nič razcapana. Med službo božjo na Kongresnem trgu smo stali pri realki, kjer so nas po vrsti fotografirali, če se ne motim trikrat. Ni rde, da bi bil kdo tulil ali vriskal ali na katerikoli način motil službo božjo. Pozneje, tik pred sprevedom, smo stali pred Napoleonom spomenikom. Tu smo plesali, peli in tudi vriskali. Tulil in pačil se pa ni nihče. Pridružil se nam je neki Čeh v krasni uniformi, na prvi pogled inteligent, pesal je z našimi narodnimi nošami, potem pa še s svojo boljše polovico v češki narodni noši. Tudi tu so nas fotografirali in sicer neki Čeh. Med sprevedom smo peli in vriskali, tulil pa ni nihče. Spreved se je pomikal med gostim spalirjem na obeh straneh je stalo mnogo ljudi in vsi so bili menda zarukani malomeščani, ki si napačno tolmačijo narodne običaje in sploh duha naše narodne flore. Saj so nas obsipali s cvetjem in nam mahali z robcami v pozdrav.

Po sprevedu smo se utaborili za uni-

verzo, pred Narodno kavarno v Gosposki ulici. Tu smo se malo zavrteli, toda govorimokv in poslušalcev na drugem koncu Kongresnega trga nismo prav nič motili. Čez četr ure smo se pa mirno razšli. Oči imam dobre, pa nisem videl med narodnimi nošami nobenega pijanca. Če je pa dotični gospod od 5-9 presedel v krošmi, ni prav nič čuda, da ga je na balkonu z visokim gospodom obhvala rdečica. Prav nič nismo kompromitirali naših narodnih noš, prav nič se nismo osramotili pred tujci, ki so, korakajoč mimo nas, glasno dajali duška svojemu zadovoljstvu.

Res tudi ni, da smo bili sami zarukani malomeščani, temveč je res, da smo bili pristni in nepokvarjeni kmečki fantje in dekleta, kajti le oni morejo biti tolmači kmetijskih običajev in prave narodne duše. Če pa misli dotični velemostno omikani gospod, da je narodni običaj moliti na vozu rožni venec ali peti litanije, mu morem povedati, da se temeljito moti. Moti se tudi, če misli, da je izbruh njegove omike s kopico psov v narodnem duhu. Priprčan sem, da bi pokazal dotični gospod vsaj nekoliko več srčne omike, seveda če jo sploh kaj ima, če bi samo enkrat videl, koliko da opraviiti in koliko samozatajevanja je treba, predno se okrasim sam voz z venci, ki so jih spletle neokretne, žuljave, po trdem dnevnem delu izmučene kmetijske roke. Tako smo se pa na žalost zopet enkrat prepričali, da je nevhaležnost plačilo sveta.

Toda narodne noše navzlic temu izpadu prihodnjic ne bodo ostale doma. Se se bo razlegal glas našega narodnega instrumenta — harmonike, še se bo čul vrisk veselih fantov. Ostal naj bi pa prihodnjic doma dotični velemostno omikani gospod, ali pa naj bi odložil svoja očala, da ga ne bo obhvala rdečica. Pa tudi aube in ospetlji se bodo še pokazali, kajti:

— Dokler človeški rod,

biva, po zemlji hod,

bode slovelo

slovensko deklele

Fant od fare

Čudne zemlje

V splošnem so razmere po naših pekarnah zadovoljive in tudi razburjenje, ki je vladalo še nedavno zaradi cen kruha, se je že poleglo. Včasih se pa le pripeti, da človek debelo pogleda, ko dobi v roke pecivo, zlasti zemlje, ki imajo v neki tukajšnji pekarni zelo čudno, za peka dobro, za odjemalca pa slabo lastnost. Te preklicane zemlje se namreč zdaj nekoliko napihnejo, zdaj zopet tako skrčijo, da bi človek mislil, da so mladiči onih večjih zemelj, katere je jedel nekaj dni poprej. To sumljivo hujšanje zemelj v neki pekarni se pojavlja tako pogosto, da je nujno potrebno, da bi se nadzorna oblast zganila in poskrbela, da dobe zemlje zopet svojo normalno obliko in obseg, kakor jim je določen.

Prijatelj debelih zemelj.

Radioprogram

Petek, 15. avgusta.

8: Pontifikalna sv. maša v stolni cerkvi v Zagrebu (prenos); 10: Prenos zborovanja zagrebškega zbora (prenos); 11: Koncert radia kvarteta; 15: Plošče; 15:30: Kocjan Leo: Nalezljive bolezni domačih živali; 16: Jalen: »Srenja«, drama (člani Ljudskega odra); 17: Kuharjev šramel kvartet; 20: Prenos iz zagrebške katedrale cerkvenega koncerta pevskega društva »Branimir«; 22: Časovna napoved in poročila; 22:15: Prenos z Bleda (Erich Herse); 23: Napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 16. avgusta.

10: Prenos drugega javnega zborovanja na Evharističnem kongresu v Zagrebu; 12:30: Plošče; 13: Časovna napoved, borza, plošče; 13:30: Iz današnjih dnevnikov; 13:30: Danilo Bučar poje kuplete; 19: Duet: Citre in kitara (g. Ahac); 19:30: Predavanja; 20: Cerkevni koncert zagrebškega oratorijskega društva Sv. Marka (prenos); 22: Časovna napoved in poročila; 22:15: Prenos z Bleda (Erich Herse); 23: Napoved programa za naslednji dan.

Pred sodiščem

Pogosto kaznovani stopač laže pred sodiščem, da se kar kadi.

— Obtoženec, vi lažete! — zakriči sodnik.

— Tega mi pa je nikan ne recite, gospod sodnik. Jaz sem vaš stalni klient in menda sami veste, da imajo klienti vedno prav.

Augustus Muir:

71

Krog zločinov

Roman

— Mislim, da ne, — je dejal Komisar. — To bodo najbrže listine, katere je videl sluga.

— Kje jih je videl?

— Eden onih dveh neznanecv jih je baš spravil v žep, ko je hitel mimo njega. Pravil je, da je bil mož visoke postave, svetlih las, gladko obrit, mrkega pogleda in z dolgo brazgotino na eni strani čeljusti.

Grozna ječa

V mavzoleju sredi gozda je ležala Molly Langtonova dolgo onesveščena. Imela je nejasen dojem, da počiva njeno telo na hladni, trdi plošči in tema okrog nje je bila tako gosta, da jo je težilo »iki dušeka roka«.

Ko si je toliko opomogla, da je lahko sedla, ji je najprej zadišalo po vlažni, plesnivi zemlji. Ni se še prav zavedala, kaj se je prav za prav zgodilo z njo, kajti dogodki zadnje pol ure so bili zmešani v njeni glavi kakor nerazločne slike težkih sanj. Glava jo je bolela, kakor da tolče nekdo s kladivom po nji. Zakrila si je obraz z rokami in napela vse sile, da zbere raztresene misli.

Polagoma se ji je vračal spomin in spomnila se je vsega. Svojega pobega iz hiše na samem, vedno večjega neznanja do neznanca in roke, ki jo je nadomela zgrabila. Spomnila se je vsega z grozo. Hotela je vstati, pa ni mogla. Bila je preslaba, posledice omamljenosti so se poznale. Za hip se je naslonila s komolcem na vlažno kamnitno ploščo, pa je takoj zopet omahnila nazaj.

V temi je otipala ročno torbico, ležečo kraj nje. Vzela jo je bila avtomatično s seboj, ko je hotela iz hiše za neznanecem misleč, da jo vodi h Georgu. Spomnila se je, da ima v ročni torbici vžigalice. Hitro je segla po njih, prižgala eno in jo držala nad glavo. Krik groze se ji je izvil iz grla.

Bila je v dolgi, ozki grobnici. Na obeh straneh so stali ob steni krste. Groza ji je vrnila toliko moči, da je mogla vstati. Dogorevajoči plamenček vžigalice je razsvetlil nekaj stopnic, vodečih k okovanim vratom.

Molly je prižgala še eno vžigalico in odšla po stopnicah k vratom. Spomnila se je, da so se vrata zaloputnila. Zdelo se ji je, da se je to zgodilo pred dvema ali tremi urami. Na vratih je visela velika, zarjavela ključavnica, toda Molly je na prvi pogled spoznala, da ni rabljena, kajti vrata so se zaklepala na manjšo ključavnico, vdelano globoko v hrastov les.

V nadi na rešitev je prižgala tretjo vžigalico, pa se je takoj preplašila, da vrata od znotraj ni mogoče odpreti. Mož, ki jo je bil privedel živo v to strašno grobnico, je že vedel, kaj dela. Bila je zaprta v grobnici z mrljici, ki so bili njeni edini tovariši.

Molly je stala nekaj časa nepremično pri vratih. Se vedno je čutila krepko stiskanje neznančeve roke, ki jo je privlekla v to grozno jamo. Vse je bilo storjeno dobro in premišljeno, neusmiljeno. Vedela je, da jo je neznanec privlekel v grobnico zato, da bi v nji umrla.

To spoznanje je bilo tako strašno, da ji je stisnilo srce. Zbrala je ves svoj pogum, da bi se vrnila po stopnicah v grobnico, kjer je bila tema v migljajo-

či luči vžigalic še gostejša.

Ker nikjer ni mogla najti vrat, se je vrnila v grobnico. Grobnica je bila v pustem delu gozda, pot, vodeča do nje, je bila zaraščena, kar je pomenilo, da nihče ni hodil na ta strašni kraj. Upanje na rešitev je bilo slabo.

Vsa iz sebe je začela Molly razbijati s prsti po vratih in preizkušati svoje zadnje moči na težkih, hrastovih vratih, dokler ni omahnila vsa izmučena na stopnice v pričakovanju neizogibne smrti.

Laži, laži!

Kmalu potem, ko je Molly planila iz svoje sobe v High Lodgu, se je Marcus Sternhold presenečeno ozrl po sobi. Udarila ga je bila pest moža, ki je dobro vedel, kako je treba udariti. Toda Sternhold ni bil mehkužen. Hitro si je opomogel in iztegnil roko proti mizi, da bi se ozrl na njo. Vrata na hodnik so bila odprta in po tišini v hiši je sklepal, da sta neznanec in Molly Langtonova odšla.

Srdito je zaklel. Konjak, katerega se je bil napil, ga je zazibal v brezskrbnost. A dekle — zaklad, po katerem je najbolj hrepenel — mu je ušlo izpred nosa. Rad bi se bil spomnil, kakšen je bil neznanec, ki je odpeljal Molly, toda edino, kar je videl, predno ga je zadel krepka pest, so bile žareče oči. Udarec je bil tako močan, da se mu je stemnilo v oči.

Sternhold se je vzravnal. Zavest, da je Molly Langtonova odšla, mu je vrnila razsodnost. Zavedal se je, da mora nekaj storiti in sicer takoj. Hitel je iz sobe in po stopnicah v vežo. Vežna in zadnja vrata so bila zaklenjena in redko rabljeni stranski izhod tudi. Kako je torej prišel neznanec v hišo?

Odprl je zadnja vrata in pogledal ven. Na dvorišču je bilo vse tiho. V peči je plapolal ogenj in obseval steno dvorišča. Sklenil je preiskati vso hišo. Z lučjo v roki je šel od sobe do sobe in pritičju in ker ni ničesar našel, je odšel po stopnicah nazaj.

Pred vrati vodečimi v podstrešje, kjer je stari Kemp krmil in negoval svoje čudne prijatelje, se je ustavil. Sove so ga s svojim tihim letanjem vedno spominjale smrti. Oddahnil si je, ko je našel podstrešje prazno. V drugi polovici podstrešja je ležala na postelji nepremična postava starega moža. Marcus Sternhold je privzdignil roke nepremično ležečega starca in se vrnil po ozkem stopnišču. Nekaj ga je vlekel nazaj v Mollyno sobo.

Z drhtečo roko si je zakril oči. Temigljajoče sence in temni hodniki so mu začeli naganjati strah. Nikoli ni imel rad te hiše, a tako neprijetna mu ni bila še nikoli. Svarilo starega Kempa mu je zvenelo po ušesih.

Nocoj so v gozdu ljudje! Odprl je okno, pogledal ven in zaklel, ko mu je veter ugasnil luč. Od nekod iz teme pustega gozda se je razlegalo skovikanje sove. Zaprl je okno in hotel znova prižgati luč, pa so se mu roke preveč tresle.

Pri plamenčku druge vžigalice je opazil na mizici svečo, katero je po daljšem prizadevanju prižgal. Potem se je ustavil njegov pogled na koščku papirja, na katerem je bilo v naglici napisano kratko obvestilo. Zamolkel krik se mu je izvil iz grla.

Z listkom v roki je hitel Sternhold po stopnicah nazaj. Na pisalni mizi v kotu je stal telefon. Z drhtečim glasom je povedal londonsko številko profesorja Caspiana in nestrpno čakal, da bi se kdo oglasil. Zvedel je pa, da profesorja ni doma in da se vrne šele jutraj.

Ogromno je naravno bogastvo Rusije

Samo v Sibiriji je nad 550 milijard ton prnoga. — Rusija ima 80 % vsega prnoga in četrtino vseh gozdov na zemlji.

Inž. S. Vereščak je priobčil v eni zadnjih številkih beogradskega »Trgovinskega glasnika« zanimiv članek o premogovnem bogastvu sovjetske Rusije. Članek se glasi:

»V Rusiji je premog večinoma v Sibiriji, in sicer ga je 80% vseh svetovnih zalog. V evropskem delu Rusije je več premogovnih okrajev. Glavni je donecki. Drugi po svojem pomenu je podmoskovski, tretji tvaščelski (Transkavkaz), četrti kizelovski (Ural) itd. V vseh teh okrajih je po mnenju raziskovalnega zavoda okrog 150 milijard ton premoga.

Tudi v Sibiriji je več premogovnih ležišč, ki so po mnogo večja od onih v evropski Rusiji. Tako zavzema čeremhovsko ležišče 30.000 kvadratnih km. To ležišče se razprostira od Bajkalskega jezera do mesteca Nižneudinsk. V tem ležišču je okrog 150 milijard ton premoga. Premog v tem ležišču ima velik odstotek petrolejskih elementov. Zato se da iz njega pridobivati nafta in razne kemikalije zelo visoke kvalitete. Ob vzhodu Minskega pogorja ob reki Jenisej imamo drugo ležišče, v katerem je okrog 6.000.000.000 ton premoga. Tretje ležišče je pri Kuznecku. To je najbogatejše ležišče po količini premoga. Stokovniki so izračunali, da je tu okrog 400.000.000.000 ton premoga. Stari poznavalec Sibirije prof. Usov pa trdi v svojih delih celo, da je v Kuzneckem bazenu nad 1000 milijard ton premoga.

Po podatkih raziskovalnega zavoda je torej v Sibiriji nad 550 milijard ton premoga. Sibirski ležišča premoga so pa slabo izkoriščena. Izvzemši Kuznecki bazen, ki je nekoliko bolj izkoriščen in ki daje letno okrog 6.000.000 ton premoga, se druga ležišča v gospodarskem oziru skoro sploh ne izkoriščajo. Kuznecki bazen je pa za eksploatacijo zelo prikladen. Tu je premog večinoma v podzemnih plasteh 100 m globoko. Premogovna plast pod zemljo je debela 20 do 24 m. Tudi zemljepisni položaj kraja je zelo prikladen za gospodarsko eksploatacijo. Ležišče premoga je v središčnem delu Sibirije, blizu glavne sibirske železnice. Ima tudi svojo železniško progo Kuzneck—Tajga.

Treba je pa omeniti, da podatki o premogovnem bogastvu Sibirije niso popolni. Vse to, kar smo navedli, je samo približno, kajti Sibirija večinoma še ni dovolj raziskana. Celotno sibirsko naravno bogastvo, ki je na površini, kakor so pragozdovi, ni točno raziskano. Nihče točno ne ve in tudi ne more vedeti, kakšne so vse vrste sibir. pragozdov. Sibirske pragozdove so merili doslej po zemljepisni dolžini in širini in zavzemali so 850.000.000 ha površine, kar odgovarja četrtini vseh gozdov na zemlji. Skozi sibirske pragozdove doslej še nihče ni prišel. Razumljivo je torej, da naravno bogastva teh krajev še niso raziskana. To, kar krije sibirski zemlja v sebi, lahko prinese še velika presenečenja.

Sibirski premog je po svoji kakovosti izjemen. Dočim daje premog doneckega bazena 6,6 odstotkov pepela, ga daje kuznecki samo 2,8, donski ima 0,8 procentov žvepla, kuznecki pa samo 0,32. Gospodarska vloga kuznečkega

premogovnega bazena je zelo velika. Ta kraj postane sčasoma veliko središče kovinske industrije. Železno rudo bodo dovažali z Urala, iz tako zvanega »Magnetnoja« (Magnetna gora na Uralu), ki je oddaljen od Kuznecka 2372 km. Že ta razdalja sama po sebi priča, kakšne naravne ovire leže na poti razvoja ruske industrije.

V Kuznecku grade zdaj veliko tovarno, v kateri bodo izdelovali 1.000.000 ton bron letno. Razvoj premogovne in kovinske industrije v centralni Sibiriji s pomočjo sibirsko-turkestanke železnice bo vplival tudi na gospodarski razvoj Turkestan. Istočasno bo pa vplival kuznecki industrijski rajon tudi na razvoj čeremhovskega in minusinskega premogovnega rajona. Ti rajoni se kot rečeno lahko izpremenijo v velika središča petrolejske in kemične industrije. Res, da te prognoze niso za bližnjo bodočnost, kajti poleg naravnih ovir, ki igrajo veliko vlogo, so še druge, mnogo večje ovire, ki tudi zadržujejo gospodarski razvoj države. Te ovire so bolj ševizem in nered v državi.

Prismodarije ameriškega milijonarja

V Parizu izhajajoči ruski emigrantski list »Poslednie novosti« je priobčil nedavno zanimiv oglas. Starejši, zelo bogat Američan, je iskal ruska zakonca brez otrok v starosti od 30 do 35 let z visoko šolsko izobrazbo. Nadaljnji pogoji so bili znanje angleščine, srednja postava in teža, prijetna zunanost in veder značaj. Ruska zakonca, ki bi izpolnila vse te pogoje, bi dobila v Ameriki dobro službo in bodočnost bi imela zagotovljeno. Njuna dolžnost bi bila širiti novo vero o telesnem in duševnem preporodu človeštva. Lastnoročno pisane ponudbe je bilo treba poslati na naslov J. Katchetov 16, place Vendome, Paris. Mnogim čitateljem se je sicer zdelo, da je oglas delo hudomušnega, vendar se je pa prišlo do 300 ruskih zakoncev, ki znajo dobro angleščino in imajo visokošolsko izobrazbo. Izkazalo se je pa, da je zadeva resna. Izmed 300 kandidatov je bilo samo 36 sposobnih nastopiti službo. In izmed teh sta bila izbrana dr. Medonij in njegova žena. Tema dvema je originalni Američan pojasnil svoj načrt.

Mož je apostol nove teorije o fizičnem in moralnem preporodu človeštva. Po njegovi teoriji se hrani človeštvo s strupi, moralo bi pa uživati samo banane in sok paradiznikov. Jest bi morali malo, toda zelo pogosto, do 12 krat dnevno. Tudi spanje modernega človeka je zelo dolgo in nezdružljivo. Človek bi smel spati kvečjemu pol ure, zato pa dvajsetkrat dnevno. Ljudje tudi ne znajo hoditi. Človek hodi vzravnano, s tem pritiska njegovo drobovje na spodnji del prsnega koša odnošno trebuha in tako degenerira. V bodoče bi morali ljudje hoditi po štirih, kakor hodijo živali.

Izvoljena zakonca bosta morala polagati pred bogatim Američanom posebne izpite. Če se bosta dobro obnesla, bosta dobivala po 5000 frankov mesečne plače poleg prostega stanovanja,

hrane, obleke in sploh vsega, kar rači človek za življenje. Tudi slugo bosta imela na razpolago. Dr. Medonij je pa sklenil pogodbo zaenkrat samo za eno leto in si je izgovoril, da bo smel enkrat plavati v bazenu kakor človek, ne pa kakor žival. S poskusi prične prisiljeni Američan v kratkem.

Če je stric milijarder

Znani ameriški milijarder Morgan je dal nekoč tajniku velike pravniške pisarne, katere stalni klient je bil, nenavadno nalogo, ki je presenetila celo odvetnike, vajene prisiljeni svojih bogatih klientov. Morgan je hotel vedeti, na kakšno razdaljo od železniškega prelaza čez cesto mora dati lokomotiva ameriškega vlaka signal. Zadeva je bila poverjena enemu najspretnjših advokatov dotične pisarne. Mož je ugotovil, da vlada v tem pogledu v Ameriki popolna zmešnjava, čeprav se sicer povsod propagira racionalizacija in standardizacija. Vse ameriške železniške družbe imajo različne pogodbe, ki pa so poleg tega podrejene še različnim zakonodajam.

Odvetnik je zbral v rekordnem času vse gradivo in sestavil na 75 polah obširen elaborat. Ko je izročil svoje delo milijarderjevemu tajniku, ni mogel premagati radovednosti in vprašal ga je, čemu bo vse to Morganu. Ponudil se je milijarderju, če bi se hotel pravičati z železniško družbo, da bi mu lahko postregel s temeljitim znanjem, katerega si je pridobil pri tem delu. Lahko si pa mislimo njegovo začudenje, ko mu je tajnik odgovoril, da še daleč ne gre za pravičanje, temveč da je dobil Morganov vnuk za god krasen model električnega vlaka, katerega je sam instaliral v parku, potem je pa vprašal strica, kdaj mora lokomotiva po ameriških predpisih pred prelazom zvižgati.

Postava je taka

Leningrajska »Krasnaja Gazeta« poroča o zanimivi obravnavi proti leningrajskemu profesorju Jačevskemu, ravnatelju mikroskopske in fotopatološke laboratorija. Ta laboratorij je velika znanstvena ustanova, katere ravnatelj je prišel pred sodišče, ker je sprejemal svoje sodrduke v službo brez posredovanja brve dela. »Menil sem, da ravnam prav, kajti dobrih moči za mojo stroko bi mi ne mogla preskrbeti nobena borza dela,« je izjavil profesor pred sodiščem. V celi sovjetski Rusiji bi našli kvečjemu 200 ljudi, katere bi lahko porabil za znanstveno delo te vrste. In vse te ljudi poznam,« je nadaljeval obtoženec.

Toda ta argument ni mogel prepričati predsednika leningrajskega sodišča, ki je strupeno vprašal: »Ali spada tudi vaše nižje osebe med take nenadomestljive strokovnjake?« — Zaupano mi je bilo vse premoženje laboratorija, ki predstavlja vrednost mnogih milijonov, in zato ne morem dovoliti, da bi hodili v laboratorij ljudje, katerim ne zaupam,« se je zagovarjal profesor. Toda nobeni argumenti mu niso nič pomagali in mož je bil obsojen na 5 mesecev prisilnega dela, ker je kršil sovjetski zakon o delu.

Med zakonci

— Grozno, neverjetno! Pol dne moreš ostati pri oknu in občudovati to trsko tam v sosedni hiši!

— To še ni nič čudnega, toda ti si zmogla stati cel dan pred zrcalom in gledati sebe.

Mag. št. 29671/30.

Razpis.

NAČELSTVO MESTNE OBČINE LJUBLJANSKE razpisuje oddajo kleparskih, krovskih, zidarških, slikarskih in pleskarskih del pri renoviranju fasad ter stopnišč in vež v hiši meščanske imovine »Kresiji« v Ljubljani.

Pojasnila in razpisni pripomočki se dobijo med uradnimi urami pri mestnem gradbenem uradu, šolski drevored 2/II. Tamkaj se tudi vlagajo pravilno opremljene ponudbe najkasneje do dne 14. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 11. avgusta 1930.

Mag. št. 29761/30 ref. IX.

Razpis.

OBČINSKA UPRAVA MESTA LJUBLJANE razpisuje oddajo naprave betonske škarpe in ograje ob Lončarski stezi.

Ponudbe je vložiti pod običajnimi pogoji pri mestnem gradbenem uradu, šolski drevored 2/II, do dne 18. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne. Navodila in razpisne pripomočke se dobi med uradnimi urami pri imenovanem uradu.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 11. avgusta 1930.

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične pimesi, garantirano naraven, se dobi v lekarni Dr. G. Piccoli, Ljubljana. — 1 kg 20.— Din, pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici. 58/T

Zdravniška knjiga

»Die Aerztin in Hauses« z ilustracijami I. in II. del se popolnoma nove, v nemškem jeziku na prodaj za ceno Din 450.—. — Vprašati: Domobranska cesta št. 7, I. nadstr., desno. 2198

OTOMANE

v različnih vzorcih in najmodernejših oblikah. — Divane (patent), fotelje, salonske garniture, peresnice, žimnice (modroce) in vsa popravila izdeluje točno in najceneje le **Sajovic. Ljubljana.** Stari trg št. 6.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mesin trg 15

pr poroča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalni palice. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Točilnico in mlekarno oddam vsled bolezni. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2197

Odletela sta dva mala modra papagaja. Kdor kaj ve, se prosi, da jih proti nagradi prinese na Mirje št. 6. 2205

Ključavničar-avtomehanič samec, v starejši dobi, želi trajno mesto kot zaupna oseba. Je učen in spreten, vešč vseh ključavničarskih del in zastopa tudi mojstra, dober kalkulant, sposoben kot vodilna moč, vešč slovenščine in nemščine v govoru in pisavi ter uporabljen tudi v drugih strokah. Ponudbe z navedbo pogojev na naslov: Stemschnick Hans, Linz a. D., Neue Welt 14. 2203

Antiseptično prepariran
Čuvajte svoje največje blago — ZDRAVJE dokazano nedosegljivo!

Stanovanje

lepo, 3 sob, kuhinje in pritliklin, v novi visokopritliklini hiši pri kolodvoru oddam za 500 Din mesečno. Vrt, vodovod in elektrika. Petrič, Brezovica pri Ljubljani. 2199

Inkasante-zastopnike

proti fiksni proviziji, za Gornji grad, Slovenjgradec, Dravograd in Prevalje sprejemamo. — Ponudbe na: »Singers«, d. d., Slovenjgradec. 2204

Čolni

na Ljubljani se izposojujejo za transformatorjem v Trnovskem pristanu. 2177

Vsa pleskarska in soboslikarska dela izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba z o. z. pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Mag. št. 29672/30.

Razpis.

NAČELSTVO MESTNE OBČINE LJUBLJANSKE razpisuje oddajo zidarškega in težaškega dela za renoviranje magistratnih poslopij.

Razpisni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami. Ponudbe je vložiti do dne 18. avgusta 1930 do 11. ure dopoldne v mestnem gradbenem uradu, šolski drevored 2/II.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 11. avgusta 1930.